

Gemeenteprofiel

Gemeente Weststellingwerf

13-05-2024

SCHOOL MONITOR JEUGD 2023

GGD FRYSLÂN

GGD GHOR

Inhoudsopgave

1. Gezin
OKO*

2. School
OKO*

3. Gezondheid, geluk en vertrouwen

4. Alcohol
OKO*

5. Roken, vapen en drugs
OKO*

6. Veerkracht en weerbaarheid

7. Psychische klachten en eenzaamheid

8. Stress en prestatiedruk

9. Mediawijsheid

10. Bewegen en Sport

11. Vrije tijd
OKO*

12. Gewicht en (water) drinken

OKO*

Enkele van de dia's behandelen het onderwerp OKO (Opgroeien in Kansrijke Omgeving). OKO is een aanpak die door enkele gemeenten in Friesland wordt gebruikt om het welzijn van jongeren te verbeteren en middelengebruik te voorkomen. De cijfers op deze dia's hebben betrekking op thema's als mentaal welbevinden, middelengebruik en sociale omgeving (gezin, leeftijdsgenoten, school, vrije tijd).

Toelichting

Afname Gezondheidsmonitor Jeugd 2023

De Gezondheidsmonitor Jeugd is in het najaar van 2023 afgenomen onder jongeren in leerjaar 2 en 4 van het (regulier) voortgezet onderwijs. Op de volgende pagina's zijn de belangrijkste resultaten van uw gemeente afgezet tegen het Friese gemiddelde.

Vanwege de betrouwbaarheid van de resultaten en de privacy van de respondenten hanteren wij bij de rapportage een minimum van 30 respondenten die de vraag ingevuld hebben en een minimum van 5 respondenten per specifiek antwoord. Indien de aantallen lager liggen, worden de cijfers niet weergegeven.

Respons in uw gemeente

De respons onder tweedejaars leerlingen in uw gemeente bedroeg 67%. Onder vierdejaars leerlingen lag de respons in uw gemeente op 69%.

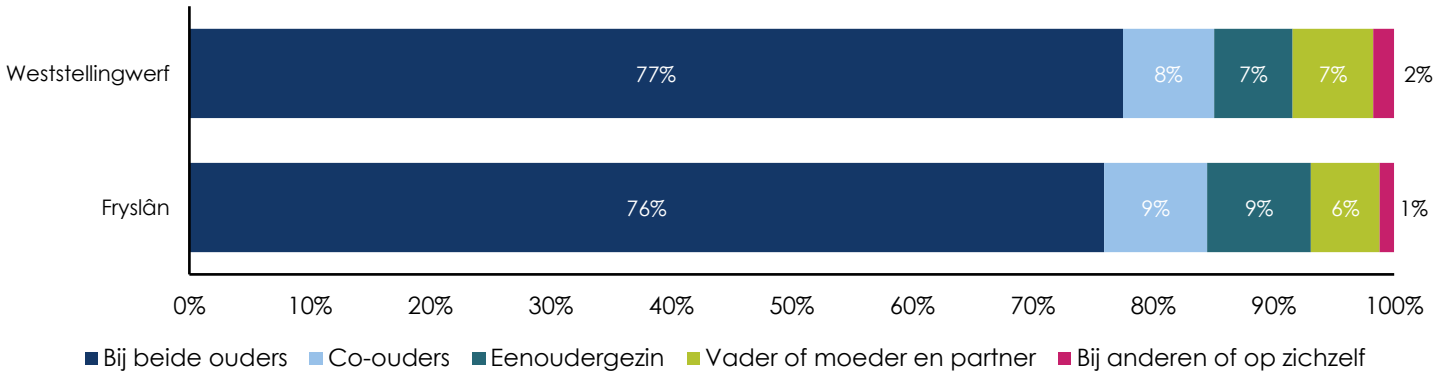
Aantal ingevulde vragenlijsten	Weststellingwerf	Fryslân
Klas 2	187	4,743
Klas 4	197	4,330
Vmbo	243	4,827
Havo/Vwo	136	4,121
Jongen	191	4,449
Meisje	185	4,411

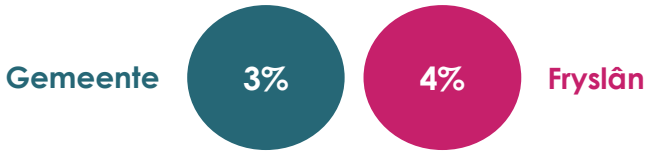
1. Gezin

De gezinssituatie waarin een jongere opgroeit heeft invloed op de gezondheid en het welzijn van de jongere. Jongeren die een goede band hebben met hun ouders hebben over het algemeen minder psychosociale problemen.

Van eenoudergezinnen en gezinnen die moeite hebben met rondkomen wordt veel veerkracht en improvisatie verwacht. Ook als er een gezinslid is met een lichamelijke, psychische ziekte of een verslaving (potentiële mantelzorger) kan dat invloed hebben op diverse aspecten van de gezondheid en het welzijn van de jongere (minder goede ervaren gezondheid, meer psychische problemen, meer genotmiddelengebruik, spijbelgedrag).

Gezinssamenstelling

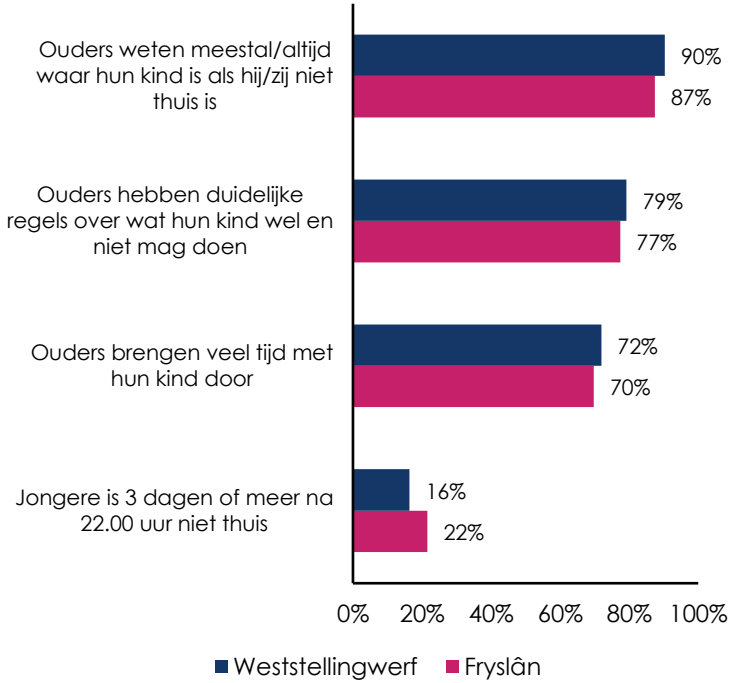

Heeft moeite met rondkomen

Is potentiële mantelzorger

Ouderbetrokkenheid en regels thuis

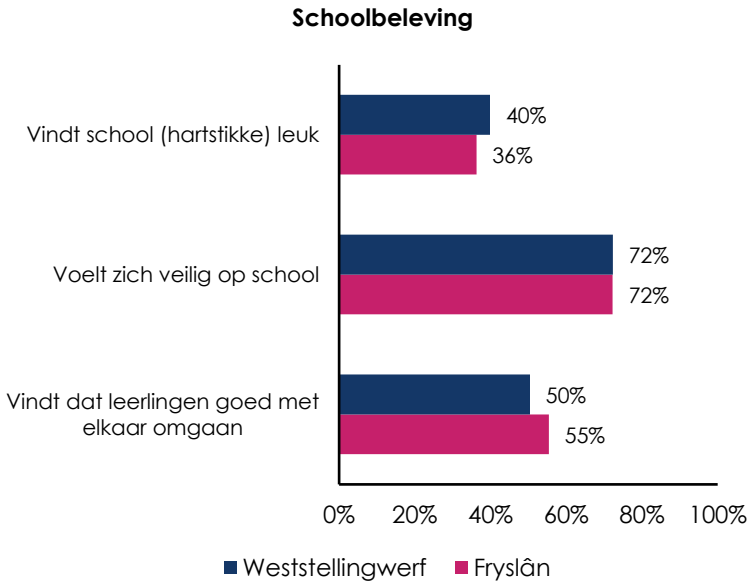
Steun, opvattingen en betrokkenheid van ouders hebben invloed op hoe jongeren zich gedragen.

Er is gevraagd naar hoe vaak de jongere 's avonds van huis is en naar de relatie die jongeren met hun ouders/verzorgers hebben.

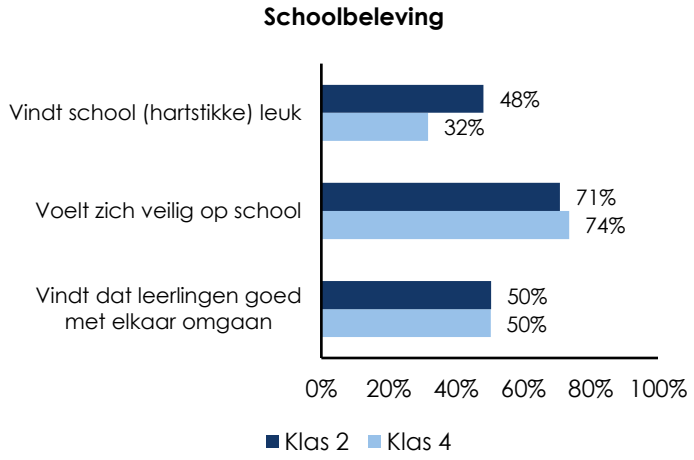
2. School

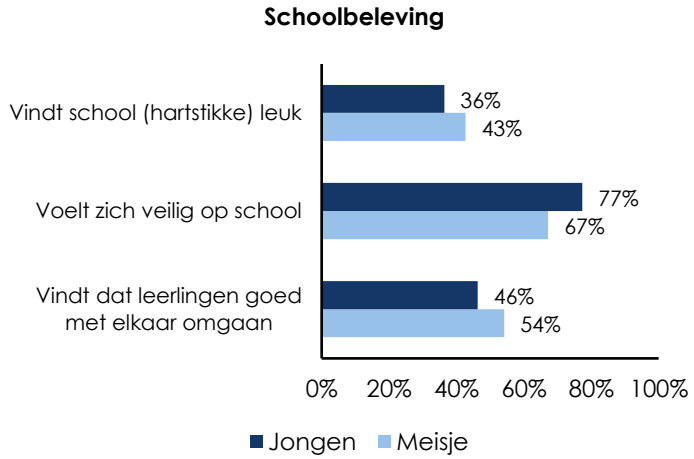
Jongeren brengen een groot deel van hun tijd door op school. Leerlingen moeten met plezier naar school kunnen gaan en zich veilig voelen zodat zij binnen een veilige omgeving en gezond schoolklimaat kunnen leren en presteren. Daarbij doen jongeren vaardigheden op die belangrijk zijn voor hun ontwikkeling, zoals het opdoen van sociale contacten en het maken van vrienden.

In de schoolmonitor is gevraagd naar schoolbeleving, ziekteverzuim, spijbelen en pesten.

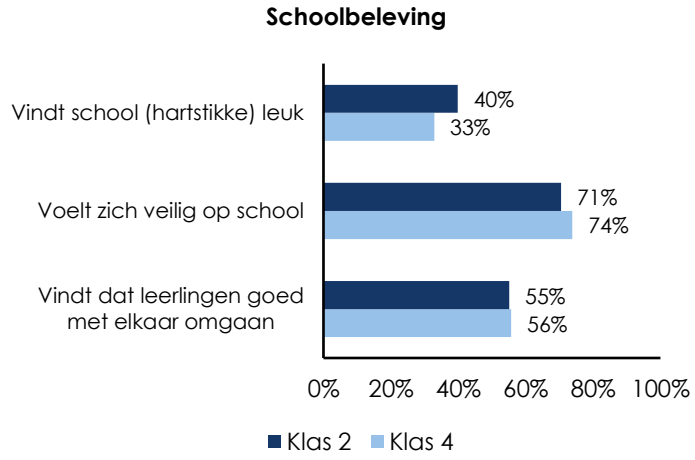

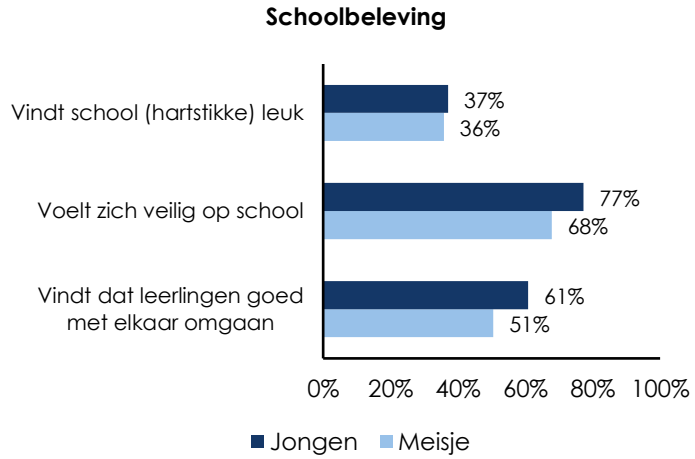
Gemeente

Fryslân

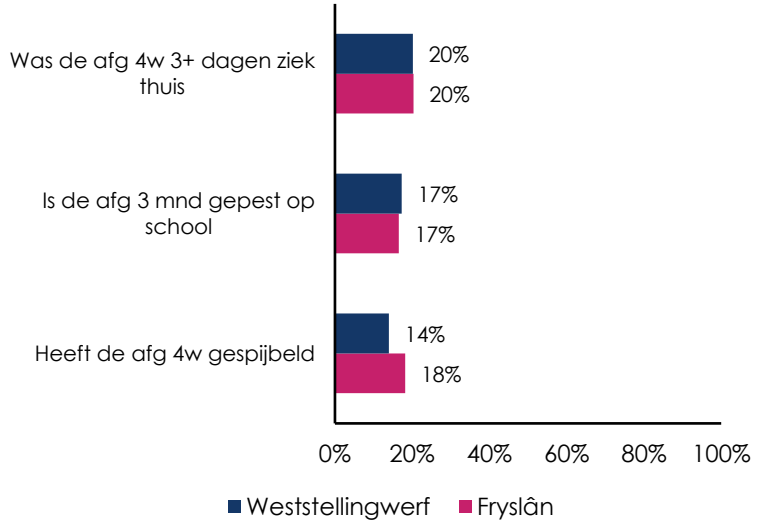

2. School

Pesten heeft negatieve gevolgen voor de sociaal-emotionele gezondheid van de jongeren. Jongeren die worden gepest hebben een hoger verzuim wegens ziekte.

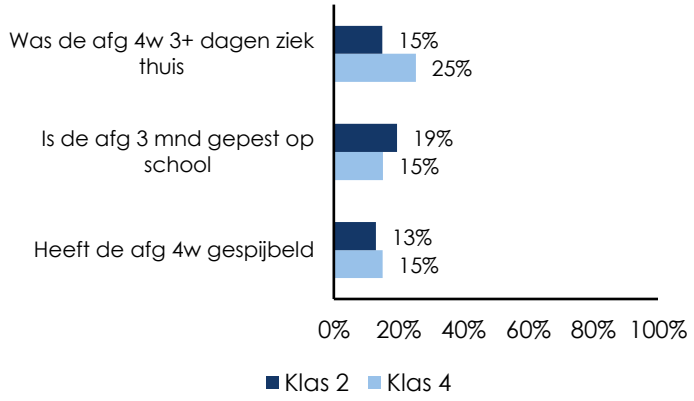
De Wet Veiligheid op school regelt dat scholen zich inspannen om pesten tegen te gaan en de sociale veiligheid op school te verbeteren.

Verzuim en pesten

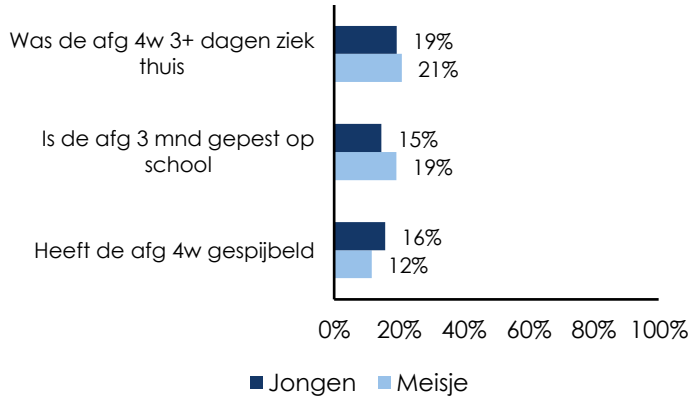

Gemeente

Verzuim en pesten

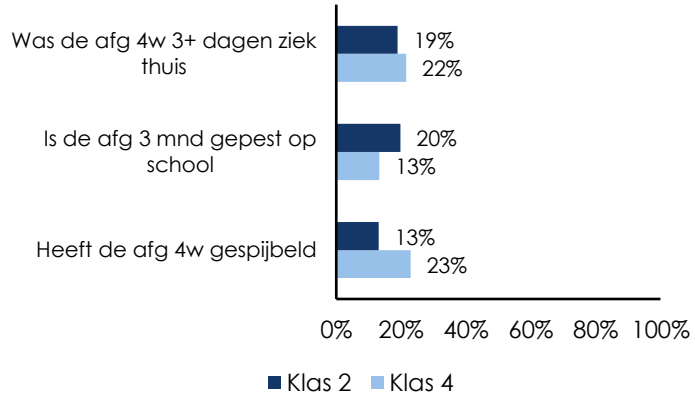

Verzuim en pesten

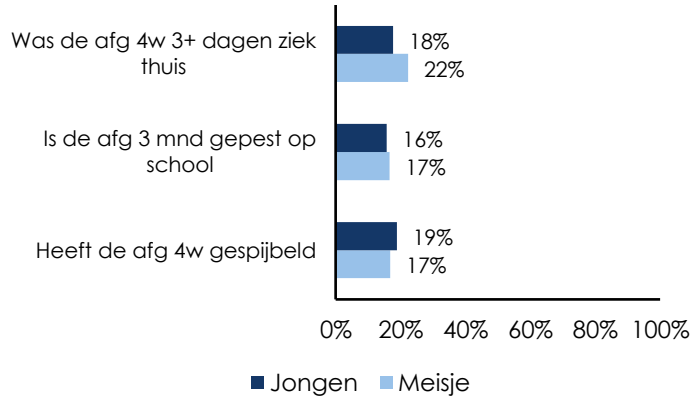

Fryslân

Verzuim en pesten

Verzuim en pesten

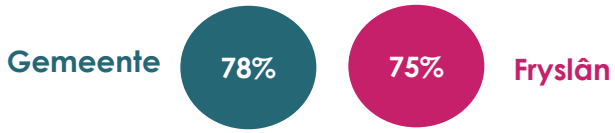

3. Gezondheid, geluk en vertrouwen

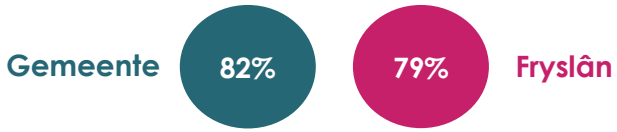
Gezondheid is meer dan de afwezigheid van lichamelijke klachten. Jongeren kunnen zelf het beste aangeven hoe zij hun gezondheid ervaren. Het ervaren van eigen gezondheid is een betrouwbare indicator voor de algehele gezondheidstoestand van jongeren.

Uit de resultaten van de monitor blijkt dat de meerderheid van de jongeren de eigen gezondheid als (zeer) goed ervaart. Het percentage is wel gedaald ten opzichte van 2021.

In de afgelopen monitors is onderzocht hoe gelukkig de jongeren zich voelen. Tijdens de coronaperiode (2021) voelden de jongeren zich minder gelukkig dan in 2019. In 2023 voelen ze zich weer gelukkiger dan in 2021.

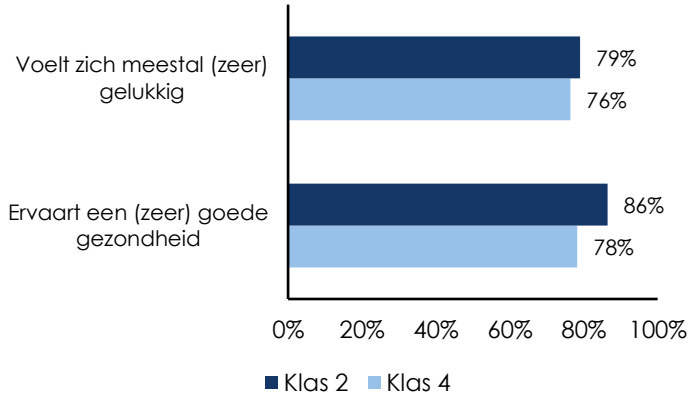
Voelt zich meestal (zeer) gelukkig

Ervaart een (zeer) goede gezondheid

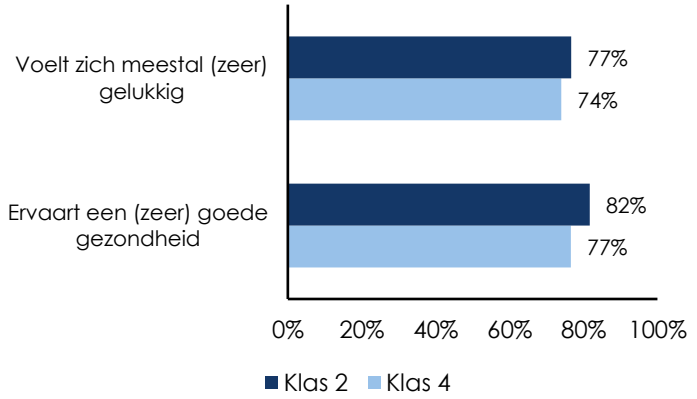
Gemeente

Ervaren gezondheid en geluk

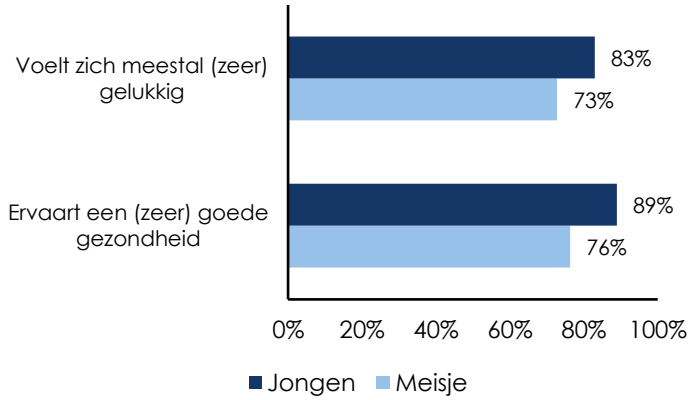

Fryslân

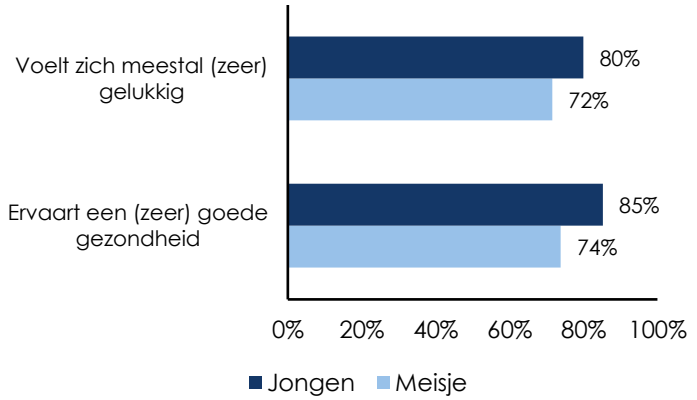
Ervaren gezondheid en geluk

Ervaren gezondheid en geluk

Ervaren gezondheid en geluk

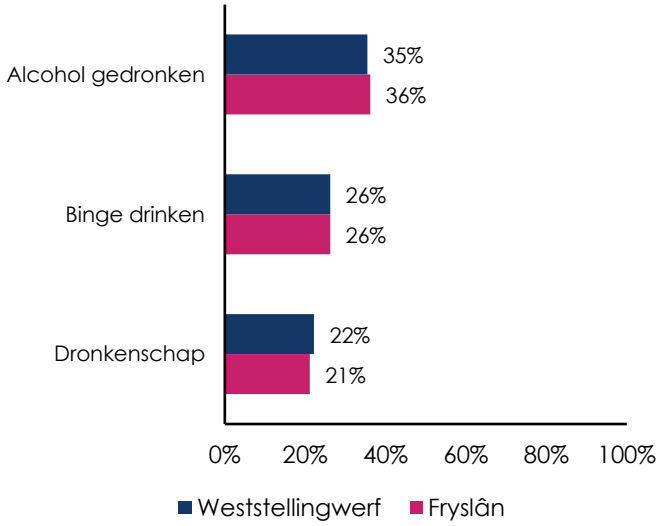

4. Alcohol

Geen alcohol onder de 18 jaar is de landelijke norm. De hersenen van jongeren zijn nog volop in ontwikkeling en er zijn aanwijzingen dat deze ontwikkeling verstoord kan worden door alcoholgebruik. Daarnaast vertonen drinkende jongeren vaker ongeremd, agressief of asociaal gedrag en hebben zij een verhoogd risico op problematisch drinken op latere leeftijd.

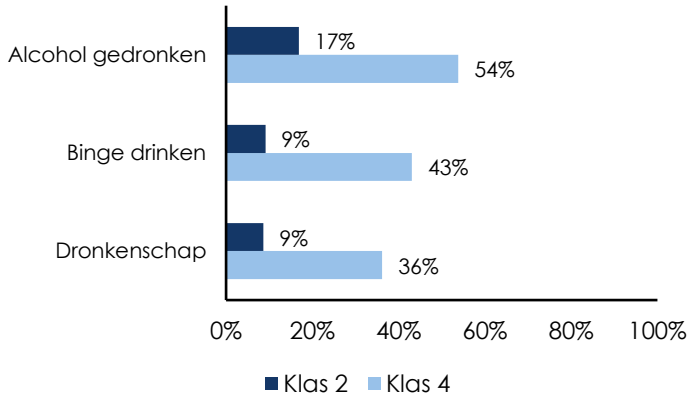
Hoewel alcoholgebruik vooral voorkomt in klas 4 zien we ook al alcoholgebruik in klas 2.

In de afgelopen 4 weken

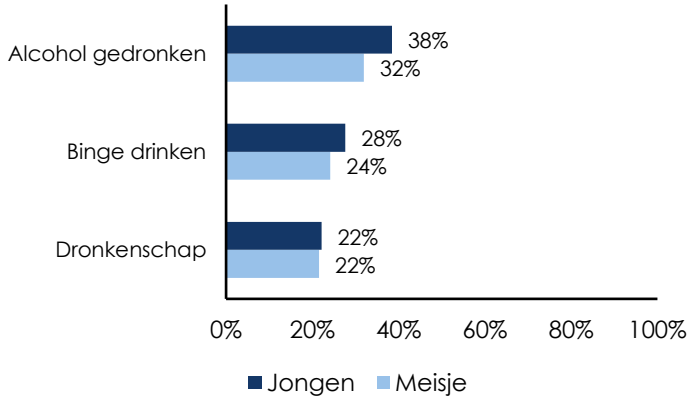

Gemeente

In de afgelopen 4 weken

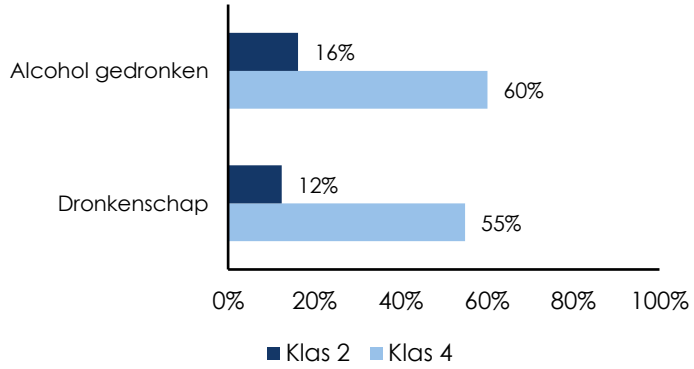

In de afgelopen 4 weken

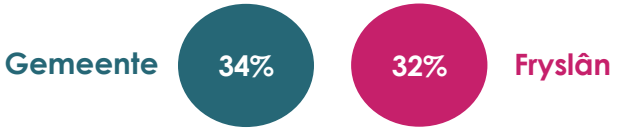
Gemeente

Ooit alcohol gedronken of aangeschoten of dronken geweest

Ooit alcohol gedronken

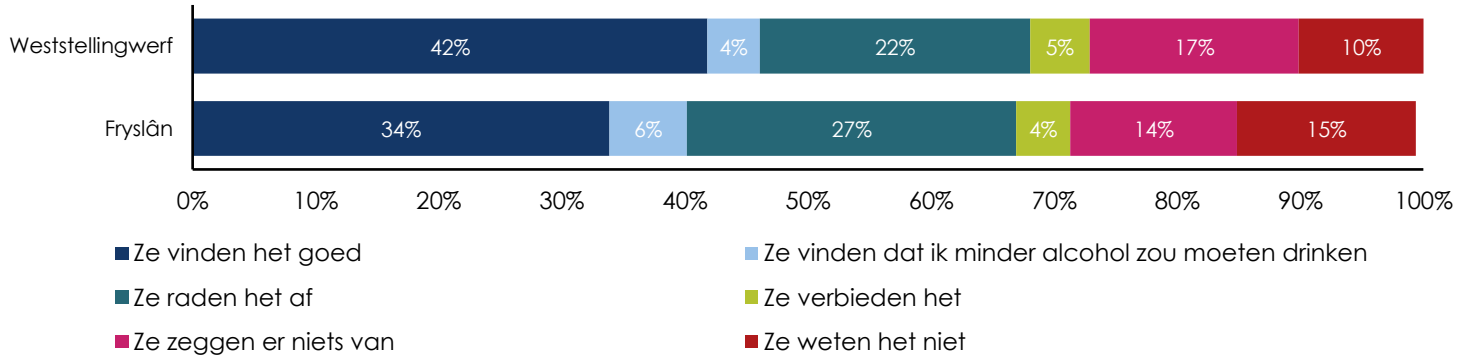

Ooit aangeschoten of dronken geweest

4. Alcohol

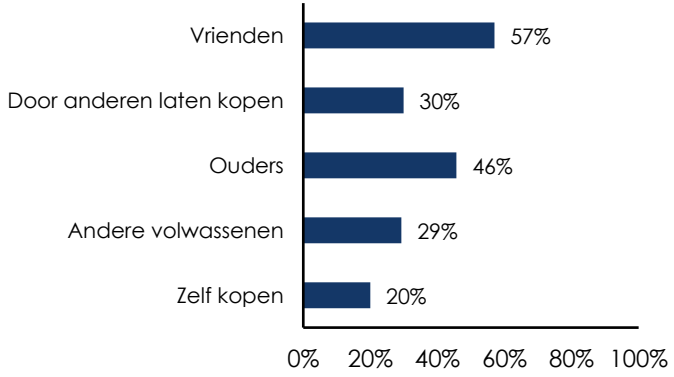
Groepsdruk en sociale normen spelen een rol bij het middelengebruik van jongeren. Als er in hun omgeving, door bijvoorbeeld ouders of vrienden of vriendinnen, alcohol wordt gedronken, dan is de kans groter dat een jongere zelf ook alcohol drinkt.

Mening ouders over alcohol (waarvan de jongere drinkt)

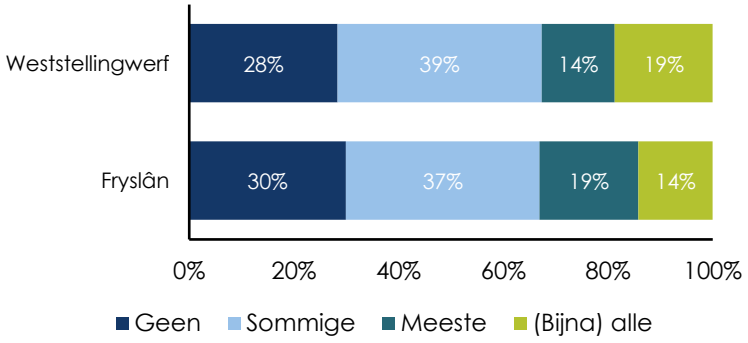

Gemeente

Jongeren komen aan alcohol via

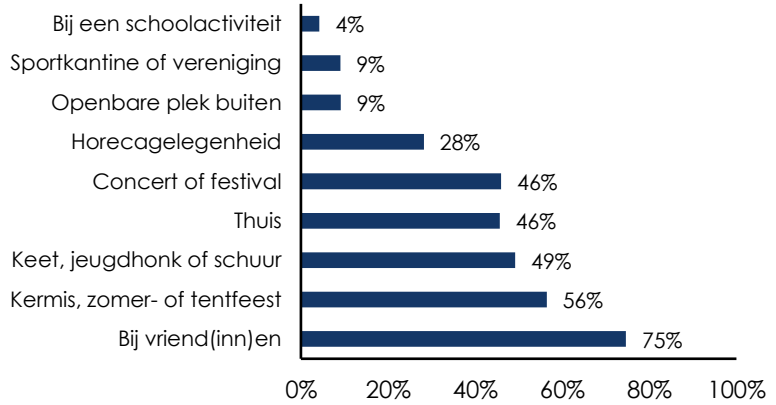

Hoeveel van je vrienden en vriendinnen drinken alcohol?

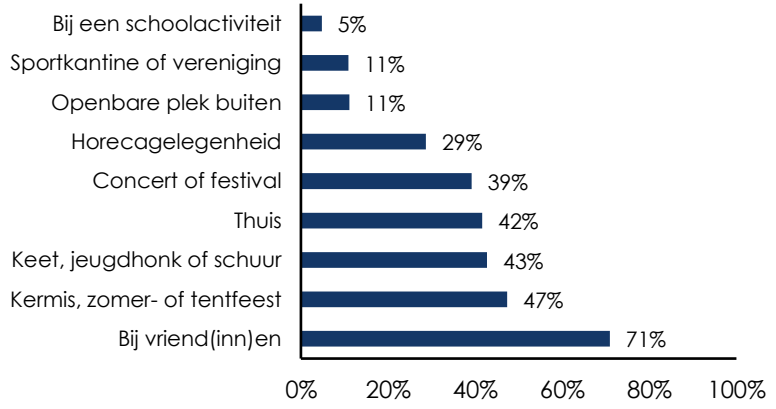
Gemeente

Als je alcohol drinkt, waar is dit dan meestal?

Fryslân

Als je alcohol drinkt, waar is dit dan meestal?

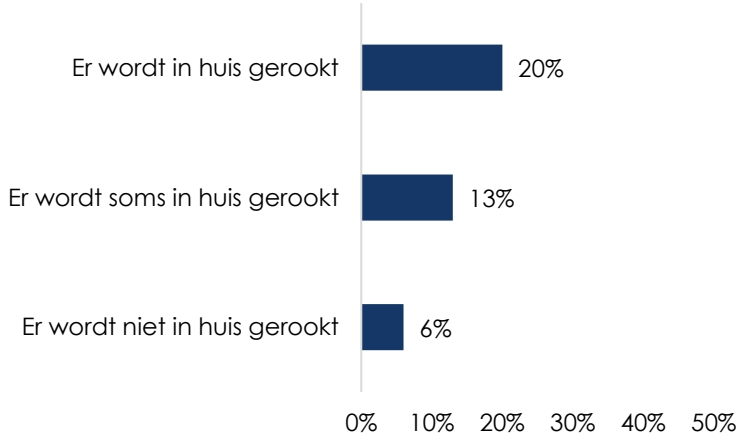
5. Roken, vapen en drugs

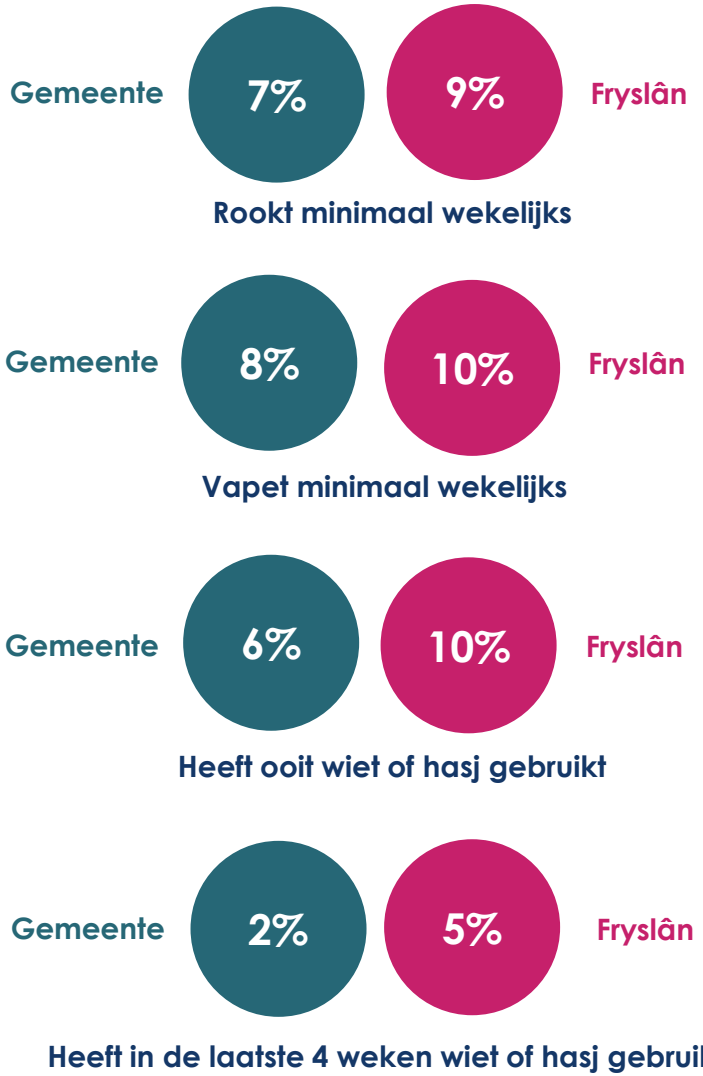
Roken is veruit de belangrijkste leefstijlfactor waardoor mensen ziek worden of komen te overlijden (RIVM). Als je op jonge leeftijd begint met roken, is de verslaving vaak sterker en is de kans op succesvol stoppen kleiner dan wanneer je op latere leeftijd begint met roken. Daarbij zien we dat bij de rokende jongeren er ook vaker in huis wordt gerookt. Daarom is het belangrijk om samen te werken aan een rookvrije generatie.

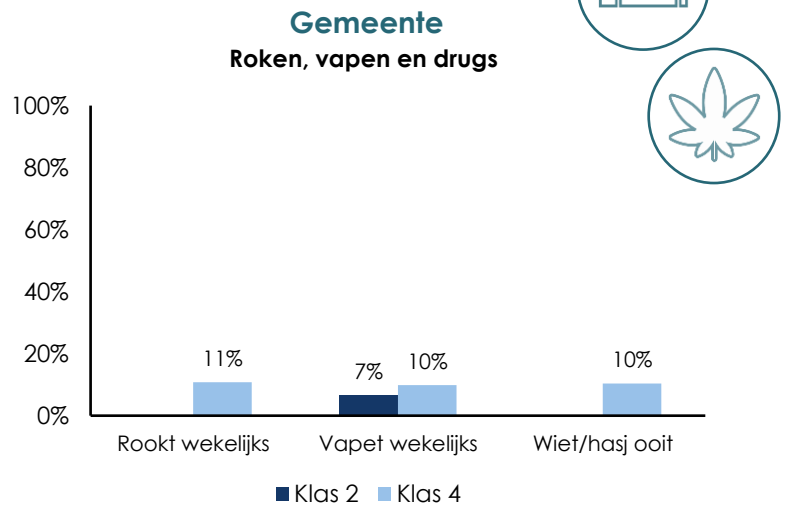
Jongeren kiezen tegenwoordig vaker voor vapen dan roken, mede vanwege het 'gezondere' imago dat vapen heeft. Echter ook de e-sigaret (vape) bevat veel schadelijke en verslavende stoffen.

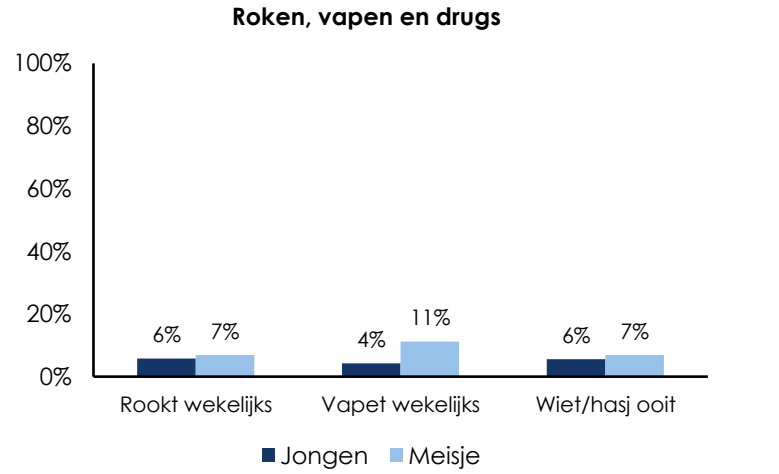
Over het algemeen wordt vooral door jongens en vierdeklassers gerookt en wiet of hasj gebruikt. Vapen wordt vaker gedaan door meisjes en door vierdeklassers.

Rokende jongeren

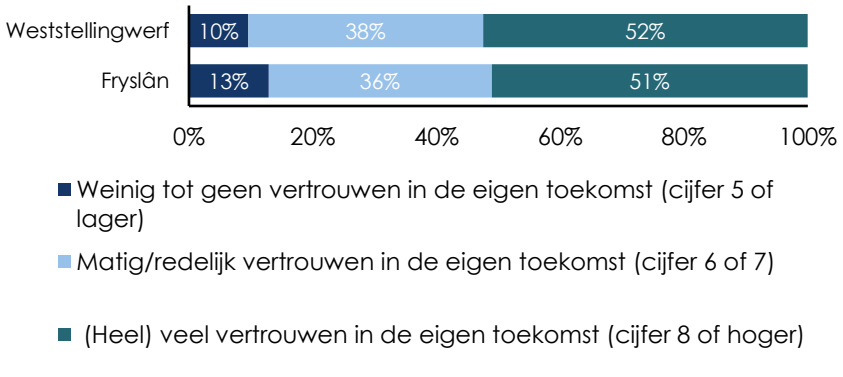

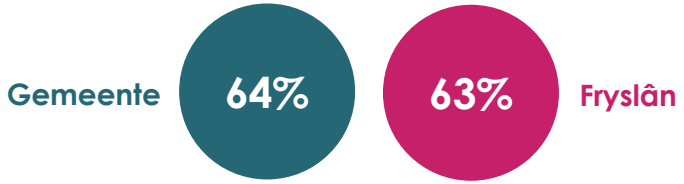
6. Veerkracht en weerbaarheid

Hoe jongeren met uitdagingen als stress, ingrijpende gebeurtenissen en groepsdruk omgaan wordt mede bepaald door hun veerkracht en weerbaarheid. Jongens rapporteren over het algemeen dat zij sneller herstellen, makkelijker stressvolle gebeurtenissen doorstaan en beter voor zichzelf kunnen opkomen dan meisjes.

In uw gemeente kan 3% van de jongeren bij niemand terecht. Deze groep is extra kwetsbaar bij problemen. Ondanks de uitdagingen die zij in hun leven tegenkomen hebben de meeste jongeren voldoende vertrouwen in de toekomst.

Vertrouwen in de toekomst

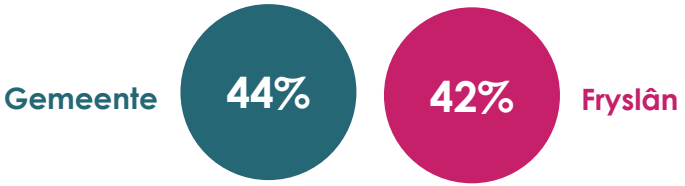

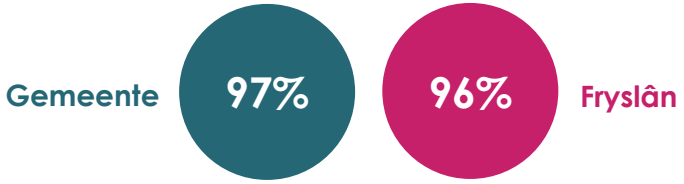
Herstelt snel na een moeilijke periode

Is voldoende weerbaar

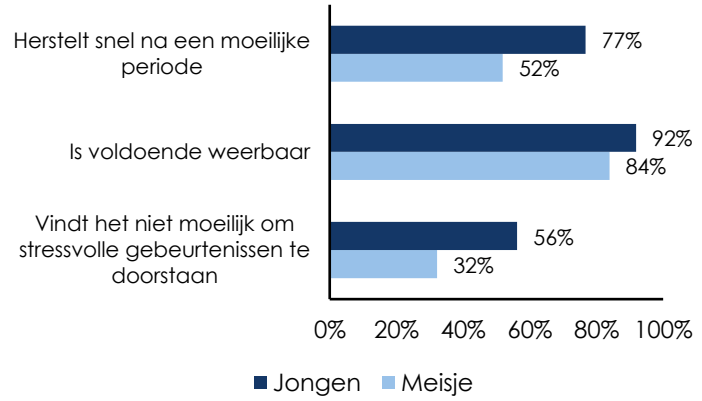
Vindt het niet moeilijk om stressvolle gebeurtenissen te doorstaan

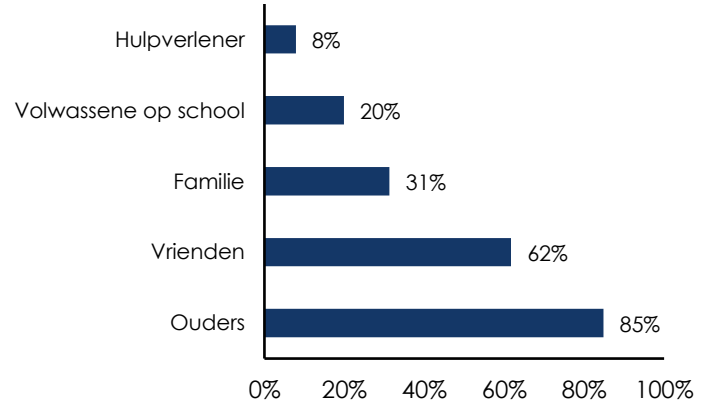
Kan bij iemand terecht als hij/zij ergens mee zit

Gemeente

Veerkracht en weerbaarheid

Kan met een probleem terecht bij

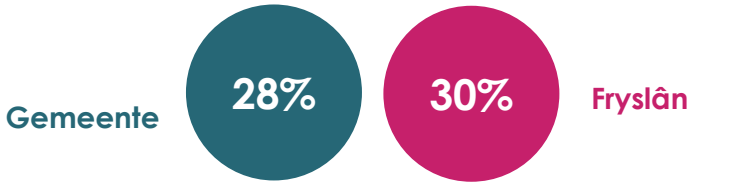

7. Psychische klachten en eenzaamheid

Pas al je goed in je vel zit, kun je je talenten ten volle ontwikkelen. Jongeren die zich goed voelen, zijn meer betrokken bij hun school, hebben meer zelfvertrouwen en zijn weerbaarder. Dit zorgt ervoor dat zij zich beter in een ander kunnen inleven en beter kunnen omgaan met hun eigen emoties en die van anderen.

Psychische klachten zijn gemeten met de 'Mental Health Inventory 5' (MHI-5). Het geeft een indicatie van de psychische gezondheid, waaronder bijvoorbeeld depressieve klachten.

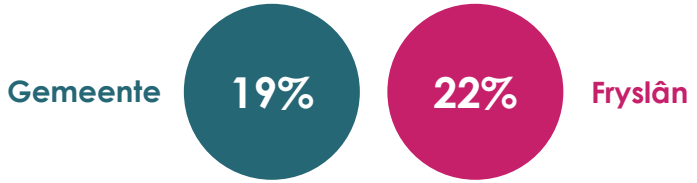
Steeds meer jongeren voelen zich eenzaam. Jongeren kunnen zich eenzaam voelen, ondanks een groot sociaal netwerk. Gevoelens van eenzaamheid kunnen onder andere voortkomen uit een negatief zelfbeeld, onbegrepen voelen, weinig sociale vaardigheden of een moeizame thuissituatie.

Heeft zich eenzaam gevoeld in de afgelopen 4 weken

Heeft psychische klachten

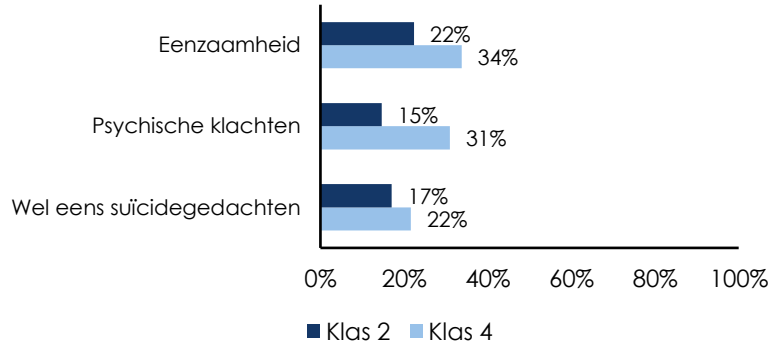

Heeft wel eens suïcidale gedachten gehad in de afgelopen 12 maanden

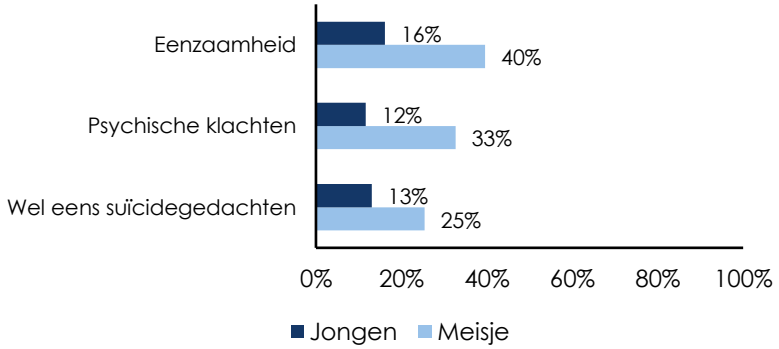
4% van de jongeren in uw gemeente heeft in de laatste 12 maanden vaak of heel vaak serieus over gedacht een eind te maken aan zijn of haar leven.

Gemeente

Psychische klachten, suïcidegedachten en eenzaamheid

Psychische klachten, suïcidegedachten en eenzaamheid

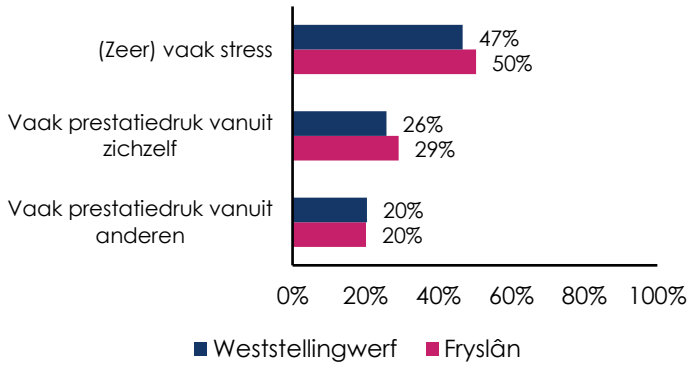
8. Stress en prestatiedruk

Binnen het thema stress konden jongeren aangeven of zij nooit tot zeer vaak stress voelen door: ‘school of huiswerk’, ‘situatie thuis’, ‘eigen problemen’, ‘wat anderen van me vinden’ en ‘alles wat ik moet doen’.

In Fryslân ervaart ongeveer de helft van de ondervraagde jongeren stress.

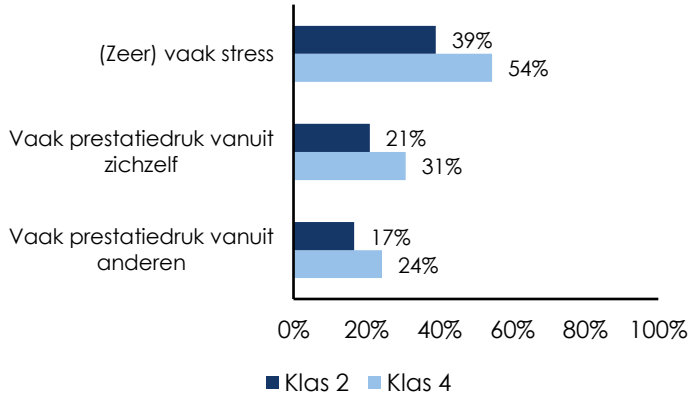
Meisjes hebben over het algemeen vaker stress en ervaren vaker prestatiedruk dan jongens. Stress wordt het vaakst veroorzaakt door school of huiswerk en alles wat ze moeten doen. De druk om te presteren kunnen jongeren zichzelf opleggen, maar kan ook door anderen opgelegd worden.

Stress en prestatiedruk

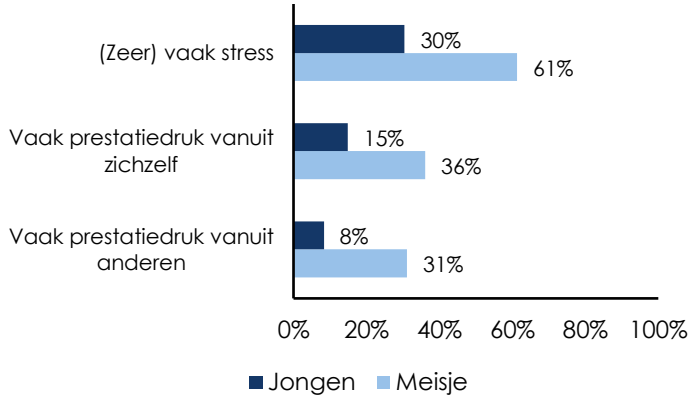

Gemeente

Stress en prestatiedruk

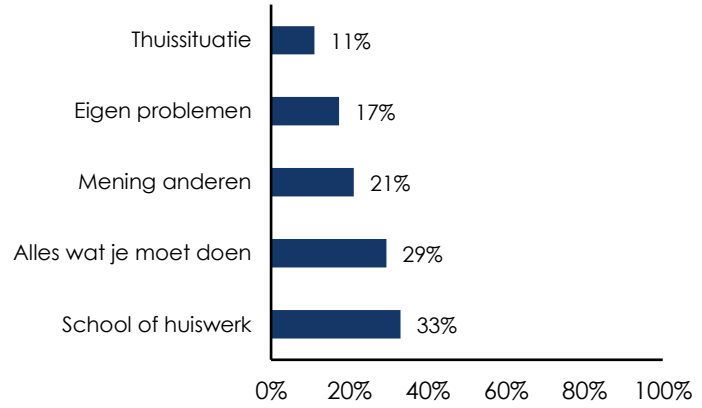

Stress en prestatiedruk

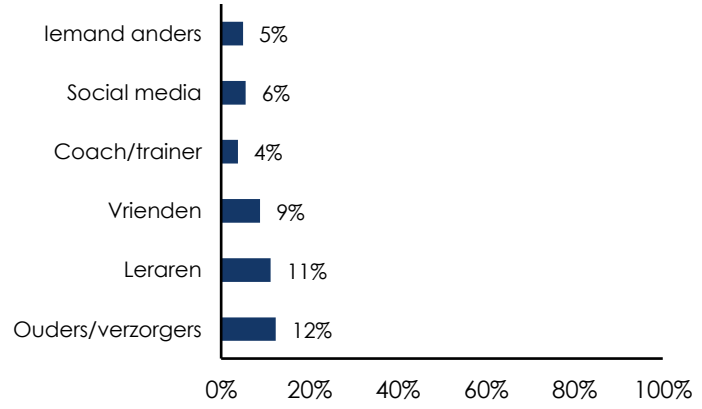

Gemeente

Ervaren stress door

Ervaren prestatiedruk vanuit

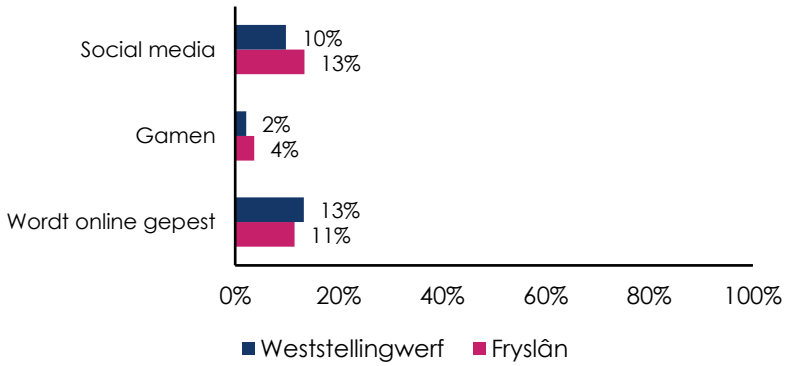

9. Mediawijsheid

Jongeren groeien op in een digitale wereld en staan voortdurend met elkaar in contact via social media. Als de jongere het gebruik hiervan niet meer onder controle heeft, kunnen er problemen ontstaan in het dagelijks functioneren. Er is dan sprake van problematisch gebruik. Jongeren komen bijvoorbeeld slaap tekort, raffelen hun huiswerk af of voelen zich onrustig wanneer zij geen gebruik kunnen maken van social media.

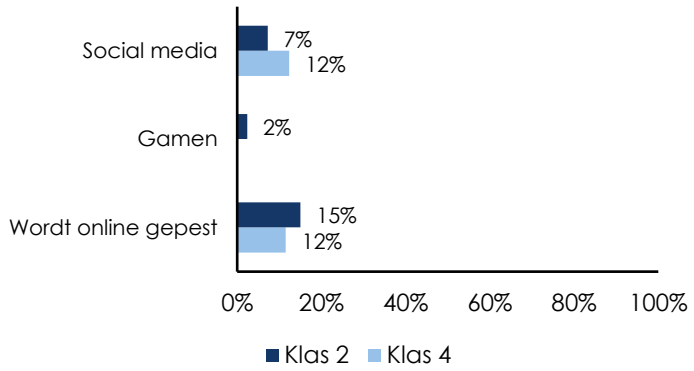
Ook langdurig gamen en hier niet mee kunnen stoppen, kan problematisch worden. Problematisch gamen hangt vaak samen met problemen als sociaal isolement, eenzaamheid, verlaagde schoolprestaties, psychosomatische klachten (bijvoorbeeld slaapgebrek) en een verminderde tevredenheid over het eigen leven.

Online pesten en risico op problematisch gebruik van

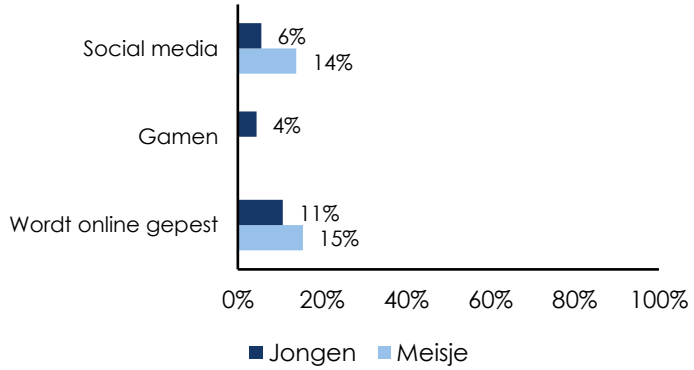

Gemeente

Online pesten en risico op problematisch gebruik van

Online pesten en risico op problematisch gebruik van

Sexting kan nare gevolgen hebben die jongeren niet altijd kunnen overzien. Het is belangrijk jongeren te leren hoe ze op veilige wijze online relaties aangaan (Gezonde School).

Heeft meegemaakt dat iemand tegen de zin een naaktfoto of seksfilmpje heeft verspreid

10. Bewegen en sport

Voldoende beweging draagt positief bij aan gezondheid van jongeren. Het advies voor jongeren is om elke dag minimaal een uur te bewegen. Niet alleen sporten bij een club, maar ook bewegen buiten clubverband, zoals skaten, kranten bezorgen of naar school fietsen, tellen mee.

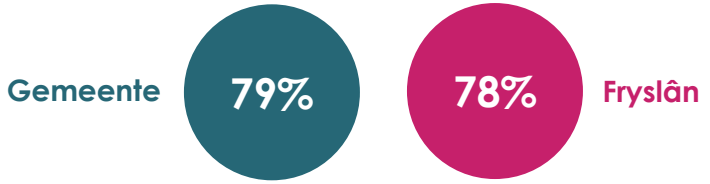

Beweegt wekelijks in de vrije tijd (zowel binnen als buiten clubverband

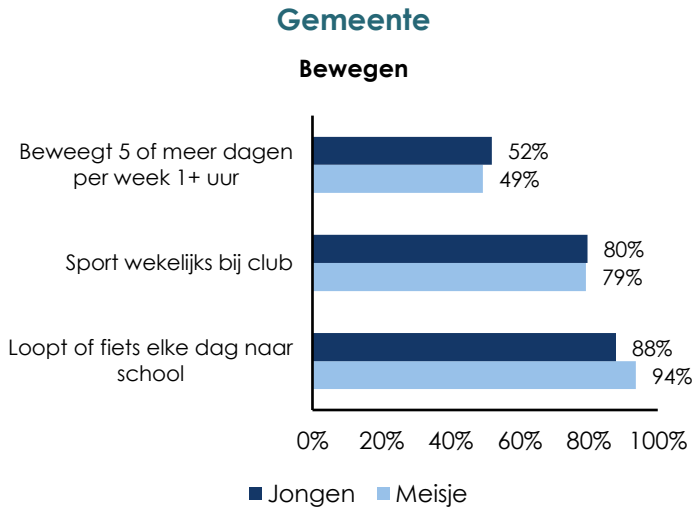
Beweegt 5 of meer dagen per week 1+ uur

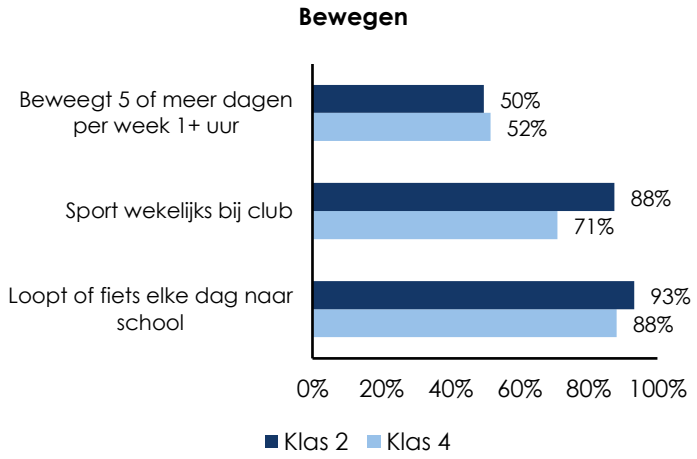

Sport wekelijks bij een club, vereniging of sportschool

Loopt of fietst elke dag naar school of stage

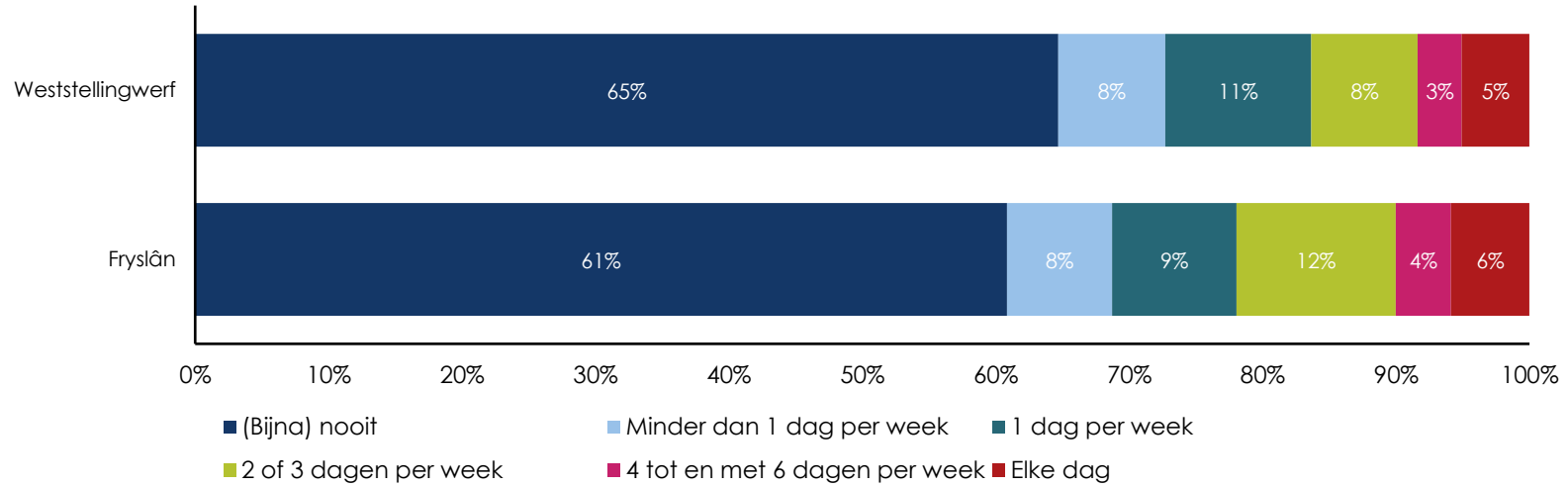
11. Vrije tijd en leefbaarheid in de buurt

Een goede vrije tijdsbesteding is een beschermende factor waardoor jongeren minder kwetsbaar zijn voor psychische ongezondheid en het ontwikkelen van problematisch middelengebruik.

Een passend aanbod van georganiseerde tijdsbesteding voor jongeren vergroot de kansen om buiten schooltijd deel te kunnen nemen aan bijvoorbeeld culturele of creatieve activiteiten, zoals muziek maken, theater of schilderen/tekenen of aan andere activiteiten, zoals bijvoorbeeld activiteiten van een kerk of moskee.

Creatieve en culturele activiteiten buiten schooltijd

Geen of te weinig plekken in de buurt om te sporten of te bewegen

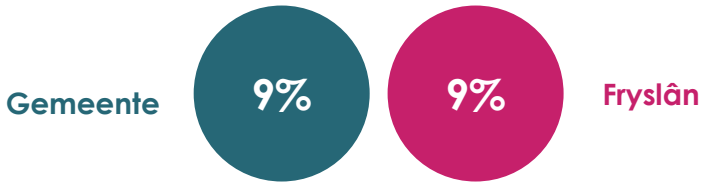

Onvoldoende ontmoetingsplekken in de buurt

12. Gewicht en (water) drinken

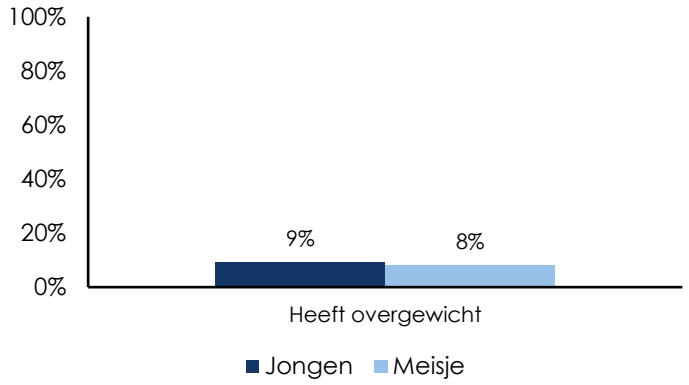
De belangrijkste oorzaak van overgewicht is een scheve balans tussen voeding en bewegen. Suikerhoudende dranken houden daarbij verband met gewichtstoename en overgewicht.

Op basis van het lichaamsgewicht en de lengte van een persoon kan de Body Mass Index (BMI) worden berekend. Bij deze berekening is rekening gehouden met het geslacht en de leeftijd van de jongere. Met de BMI kan bepaald worden of iemand onder- of overgewicht heeft.

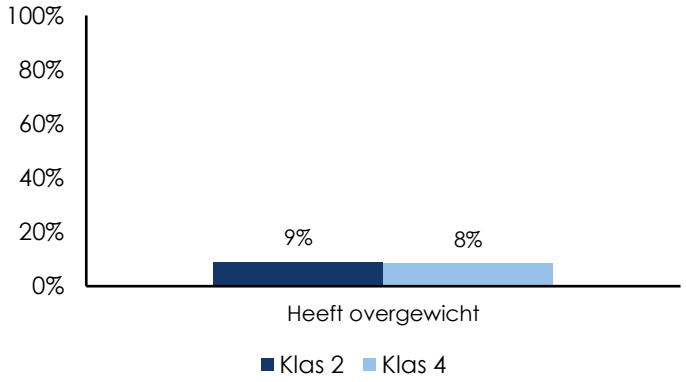

Gemeente

Overgewicht

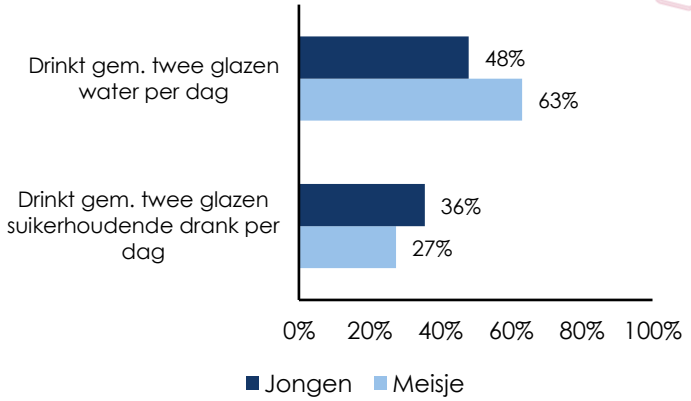

Overgewicht

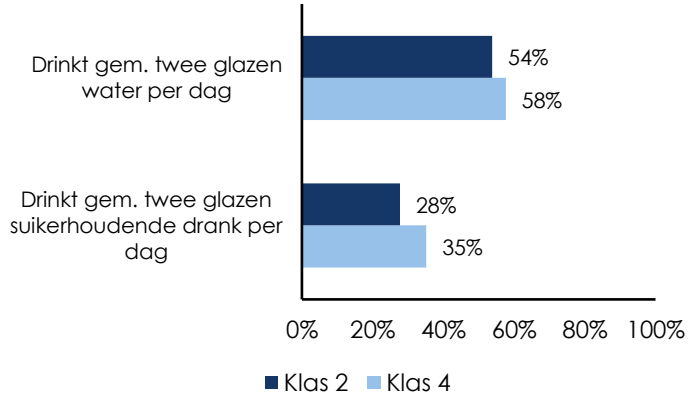

Gemeente

Water drinken en suikerhoudende dranken

Water drinken en suikerhoudende dranken

Kernboodschappen

Het overgrote deel van de jongeren voelt zich gelukkig en gezond

- Meisjes voelen zich over het algemeen vaker eenzaam en hebben vaker psychische klachten dan jongens
- Stress wordt het vaakst veroorzaakt door school of huiswerk en door “alles wat ze moeten doen”
- Jongeren ervaren voornamelijk prestatiedruk vanuit zichzelf, gevolgd door hun ouders/verzorgers en leraren
- Het merendeel van de jongeren is voldoende weerbaar
- Blijvende aandacht is nodig voor het vergroten van de veerkracht bij jongeren
- Er is nog steeds veel werk te verzetten om jongeren genoeg te laten bewegen
- Jongeren die alcohol drinken doen dit het vaakst bij vriend(inn)en